

ఈ దోపిడీ వ్యవస్థలో గాలిలో బీపాలుగా పాలశుద్ధ్య కార్మికుల ప్రాణాలు

విజయవాడ నగరం - భవానీపురం హౌసింగ్ బోర్డు కాలనీలో మార్చి 15న అండర్ గ్రౌండ్ డ్రైనేజీ పనులు చేస్తున్న ఇద్దరు పారిశుద్ధ్య కార్మికులు దుర్మరణం పాలయ్యారు; మరో కార్మికుడు తీవ్ర అస్వస్థతకు గురయ్యాడు. డ్రైనేజీ మ్యాన్ హోల్ లో 15 అడుగుల లోతుకు దిగి పూడికవేసిన బురదను తొలగించే పనిలో వుండగా కోగంటి రాంబాబు, పెదాల వెంకటేశ్వరరావు అనే ఇద్దరు కార్మికులు విషవాయువులు వెలువడటంతో అక్కడికక్కడే మరణించారు. నక్కా దుర్గారావు తీవ్ర అస్వస్థతకు గురైనప్పటికీ ప్రాణ ప్రమాదం నుండి తప్పించుకోగలిగాడు.

విజయవాడ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ పరిధిలోని భవానీపురంలో గత నెలరోజులుగా ఇంటింటికీ అండర్ గ్రౌండ్ డ్రైనేజీ కనెక్షన్ ఇచ్చే పనులు సాగుతున్నాయి. ఈ క్రమంలో ఈ దుర్ఘటన జరిగింది. అయితే వీరిని పనిలో నియమించిన కాంట్రాక్టరుగానీ, మున్సిపల్ అధికారులుగానీ వీరి మరణాలకు బాధ్యత వహించలేదు. మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ మేయర్ / కమిషనర్లు సంఘటనా స్థలానికి వచ్చి మృతుల కుటుంబాలను పరామర్శించేందుకు కూడా పూనుకోలేదు. అత్యంత బాహటంగా కార్మికుల భద్రతా చట్టాన్ని ఉల్లంఘించి వారి మరణాలకు కారణమైన ఈ ఘటనకు బాధ్యత వహించాల్సిన కాంట్రాక్టరుపై, ఈ అధికార్లపై పోలీసులు కేసు నమోదుచేయటమనేదే జరగలేదు.

ఈ ఘటన జరిగిన వెంటనే మున్సిపల్ కార్మికులు, వివిధ ట్రేడ్ యూనియన్ల నాయకత్వంలో నిరసన, ఆందోళనలు చేపట్టారు. కనుక, తప్పనిసరి పరిస్థితుల్లో మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ మృతుల కుటుంబాలకు రూ. 10 లక్షల పరిహారాన్ని చెల్లించటానికి, కాంట్రాక్టరు ద్వారా మరో 2 లక్షలు ఒక్కో కుటుంబానికి చెల్లించేందుకు అంగీకరించాల్సి వచ్చింది. అంతేతప్ప, అత్యాధునిక సాంకేతిక యంత్రాలు అందుబాటులోకి వచ్చాక కూడా మ్యాన్ హోల్ లోకి కార్మికులను ఎందుకు దించి పని చేయించవలసి వస్తోంది? లేదా అలా మ్యాన్ హోల్ లో దిగి పనిచేసే కార్మికులకు కనీస రక్షణ పరికరాలను అందించే ఏర్పాటు ఎందుకు చేపట్టలేదనే దానికి సమాధానం లేదు.

మార్చి 7 సోమవారం నాటి అర్ధరాత్రి, బెంగుళూరు నగరంలోని సి.వి.రామన్ నగర్ లో గల కగ్గడాస్ పురా మెయిన్ రోడ్డులో గల ఒక 'మ్యాన్ హోల్' (మురికినీటి గొట్టాలు కలిపే ప్రదేశం)లో దిగి శుభ్రపరస్తుండగా ముగ్గురు పారిశుద్ధ్య కార్మికులు మరణించారు. వీరు రామ్ కీ ఇన్ ఫ్రా అనే కాంట్రాక్టు సంస్థలో పనిచేసే కార్మికులు. ఆ మ్యాన్ హోల్ లో మరణించినవారిలో ఒకరు సూపర్ వైజర్ కాగా మిగిలిన యిద్దరూ కూలీలు. ఈ కూలీలు ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని శ్రీకాకుళంజిల్లాకు చెందినవారు. వీరిలో ఒకరు 8 సంవత్సరాల కాలంగానూ, మరొకరు 2 సంవత్సరాల కాలంగానూ, యీ మురికినీటి గొట్టాలను శుభ్రపరచి, మురికినీటి పారుదలను సాగించే కార్మికులుగా పనిచేస్తున్నారు.

నిజానికి యిది అరుదైన వార్త కాదు. ఇటువంటి వార్తలు - మురికినీటి గొట్టాలను శుభ్రపరిచే పనిలో కార్మికులు మరణిస్తున్న వార్తలు, తరచుగా మనం చూస్తూనే వున్నాము. హైదరాబాద్ లోనో, చెన్నైలోనో, బెంగుళూరులోనో లేదా వివిధ మున్సిపాలిటీల్లో యీ రకంగా పారిశుద్ధ్య కార్మికులు మరణించటం అన్నది పరిపాటైన రోజువారీ విషయంగా మారిపోయింది.

మెట్రోనగరాల్లో స్త్రీలపై అత్యాచారాలు, హింస జరిగిన సందర్భాల్లోనూ, దళితులపై దాడులు జరిగిన సందర్భాల్లోనూ (అర్బన్ ప్రాంతాల్లో), యూనివర్సిటీల్లో వామపక్ష - మితవాద విద్యార్థి సంస్థల విద్యార్థుల మధ్య చెలరేగిన వివాదాల సందర్భంగానో అటు మీడియాలోనూ, యిటు సమాజంలోనూ భారీఎత్తున జరిగే నిరసనలూ, ఆందోళనలూ యీ రకంగా సమాజ నాగరికత పరిరక్షణలో సమిధలుగా బలవుతున్న యీ అభాగ్య పారిశుద్ధ్య కార్మికుల మరణాల సందర్భంగా జరగకపోవటం కొట్టొచ్చినట్లు కనబడుతున్న అంశం.

నిజం చెప్పుకోవాలంటే మనదేశంలో కార్మికుల సంఘాలు, కార్మికుల పేరిట, వారి ప్రయోజనాల పరిరక్షణ పేరిట నిర్వహించబడుతున్న సంస్థలు కోకొల్లలుగా వున్నాయి. సాంప్రదాయక, సుస్థిర కేంద్ర కార్మిక సంఘాలూ చాలానే వున్నాయి. కానీ యిలా పారిశుద్ధ్య పనులలో బలిచేయబడుతున్న కార్మికుల సమస్యలపట్ల నామమాత్రపు స్పందన కూడా లేకుండా ఉండటం భారత కార్మికరంగపు దురవస్థకు అద్దం పడుతోంది.

పారిశుధ్య పనులతోపాటు, వివిధ ప్రమాదకరమైన పనులలో, పని ప్రదేశాలలో కార్మికులు ప్రమాదాలపాలై మరణించడం అన్నది నిత్యకృత్యమయిపోయింది. ప్రత్యేకించి అసంఘటితరంగంలోని, ఔట్సోర్సింగ్ - కాంట్రాక్టు పనులలో పనిచేసే దినసరి, వలస కూలీలే ఈ రకపు మరణాల బారిన పడుతున్నారు అన్నది ప్రత్యేకించి గమనించాల్సిన విషయం.

సుదూర ప్రాంతాల్లో పొలం పనులకు తీసుకువెళ్ళే వ్యవసాయ వలసకూలీలు ఎందరో రవాణా వాహనాల ప్రమాదాలకు గురయి ప్రాణాలు కోల్పోవటం, నిర్మాణ పనుల్లోని కార్మికులు భవనాలపై నుండి క్రిందకు పడిపోయి మరణించటం, నిర్మాణంలో వున్న కట్టడాలు కూలిపోయి మరణించటం, కరెంటు పనులు చేస్తున్న కార్మికులు విద్యుద్ధాతాలబారినపడి చనిపోవటం, సెప్టిక్ ట్యాంకులు శుభ్రపరుస్తూ, మురుగు గొట్టాలను శుభ్రపరుస్తూ కార్మికులు దుర్మరణాల పాలవటం అన్నది - దేశమంతా ప్రతిరోజూ జరుగుతున్న వ్యవహారమే. ఇటువంటి మరణాల సందర్భంగా తక్షణ నిరసనలు వ్యక్తమయిన సందర్భాలలో ఎక్స్‌గ్రేషియా ప్రకటన, విచారణ తతంగం లాంటి ప్రకటనలతో సంబంధిత ప్రభుత్వాధికారులు, యాజమాన్యాల్లా సమస్యను అంతటితో ముగించి వేస్తున్నాయి. కానీ యీ అభాగ్య కార్మికుల మరణాలు 'ఎవరికి పుట్టిన బిడ్డరా? ఎక్కి ఎక్కి ఏడుస్తోంది!' అన్న చందంగా తయారయ్యాయి.

బెంగళూరు ఘటన జరిగి వారం రోజులు దాటినా, యిందుకు చట్టరీత్యా బాధ్యత వహించాల్సిన - ప్రధాన యజమానిగా - బెంగళూరు మున్సిపల్ అధికారులు గానీ, యీ ఘటనకు గురైన కార్మికులకు నేరుగా యజమానులుగా వున్న రాంకీ ఇన్‌ఫ్రా యాజమాన్యం గానీ బాధ్యత వహించక నిందను ఒకరిపై ఒకరు నెట్టుకొంటున్నారు. ఇంతవరకూ యిందుకు బాధ్యులను జేస్తూ ఏ అధికారినిగానీ, ఏ యజమానిని గానీ అరెస్టు చేయలేదు. ఎఫ్‌ఐఆర్‌ను మాత్రం అస్పష్టంగా నమోదు చేశారు.

రాంకీ సంస్థకు బెంగళూరు మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ చెల్లించాల్సిన బిల్లు ఒకటి పెండింగులో వుండటం! అది వెంటనే చెల్లించాలంటే సి.వి.రామన్ నగర్‌లోని మ్యాన్‌హోల్ నుండి వెంటనే మురుగునీటి పారుదల జరిగేటట్లుగా పరిశుభ్రపరచాలని మున్సిపల్ అధికారులు చెప్పారట! అందుకోసం హఠాత్తుగా రాంకీ యాజమాన్యం, ఆ ముగ్గురిని వెంటనే ఆ పనిని పూర్తి చేయటానికి నియమించింది. ఆ పనిని 'భద్రత'తో కార్మికులు నిర్వహించటం కోసం అవసరమయిన సేఫ్టీగేర్‌ను సరఫరా చేయలేదు. కనీసం రాత్రిపూట చీకటిలో మ్యాన్‌హోల్ లోపల చూడటానికి లైట్లను కూడా సరఫరా చేయలేదు. లేదా ఆ ఘటన జరిగిన ప్రదేశానికి రెండు కిలోమీటర్ల దూరంలోనే అందుబాటులో వున్న జెట్టింగ్ మిషన్లను ఆ పనివారికి యివ్వలేదు. కాంట్రాక్టర్లకు యీ భద్రతా ఏర్పాట్లూ, యంత్రాలకూ అయ్యే ఖర్చుకన్నా కార్మికులను ఎటువంటి భద్రతా ఏర్పాట్లు లేకుండా పనిచేయించుకోవటమే కారుచౌకగా వుంటోంది. ఒకవేళ ఆ క్రమంలో కార్మికులు మరణించినా, పరిహారం చెల్లించకుండా ఎగ్గొట్టడానికే - వివిధ సాకులతో - ఎక్కువ అవకాశాలు వున్నాయి. నయా ఉదారవాద విధానాలు - ఔట్సోర్సింగ్, కాంట్రాక్టు పనులకే ప్రాధాన్యతనిస్తున్నాయి కాని, కార్మికుల ప్రాణాలకుగానీ, వారికి చెల్లించాల్సిన పరిహారాలకుగానీ విలువనివ్వటలేదు, యివ్వరు. కార్మికుల శ్రమశక్తిని నిర్దాక్షిణ్యంగా దోచుకోవటంలో, పెట్టుబడిదారీ నయా - ఉదారవాద ఆర్థిక విధానాల్లోని కిటుకు యిదే!

తోటి మానవుల మలమూత్రాలను చేతులతో ఎత్తివేసే పారిశుధ్య పనులను (పాకీ పనులను) నిషేధిస్తున్న చట్టం మన దేశంలో ఎన్నడో వుంది. అయినా దీనిని పాటించేయటంకానీ, పాటించటం అన్నదికానీ జరగటలేదు. 1993లో చేయబడ్డ యీ చట్టానికి 2013లో సవరణ జరిగింది. ఈ పనులలో మరణించిన వారికి 10 లక్షల రూపాయలు పరిహారం చెల్లించాల్సిందని, అందుకు ఆయా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు బాధ్యత తీసుకోవాలని ఆ చట్ట సవరణ నిర్దేశించింది.

అయినా యీ చట్టం అమలుచేయబడటలేదు. చట్టాన్ని అమలుజరపాల్సిన అధికారులు నేరుగా కాంట్రాక్టర్లతో కుమ్మక్కై యిటువంటి కేసులను తూతూ మంత్రపు చర్యలతో, ముగించి వేస్తున్నారు. వాస్తవానికి నిరసన వెలువడితే తప్ప యిటువంటి ప్రమాద మరణ ఘటనలు కనీసం వెల్లడి చేయబడటలేదు; వాటిని నమోదు చేయటం జరగటంలేదు.

ప్రతీ ఏటా మనదేశంలో ఈ రకంగా పారిశుధ్య కార్మికుల మరణాలు పెద్ద సంఖ్యలో సంభవిస్తున్నా, యిందుకు కారణమైన యాజమాన్యాన్నికానీ, కాంట్రాక్టరును కానీ ఒక్కరిని కూడా చట్టపరంగా శిక్షించడం జరగలేదు. దీనిని బట్టి మన పాలకులకు యీ చట్టాలపట్ల గల నిర్లక్ష్యపూరిత వైఖరి అర్థమవు తుంది. పూర్తిగా మృతుల కుటుంబాలకు 10 లక్షల పరిహారం చెల్లించిన కేసులు ఒక దశాబ్దకాలంలో వేళ్ళమీద లెక్కపెట్టగలిగేటన్ని కూడా లేవు.

ఈ రకంగా పేద కార్మికుల జీవితాలతోనూ, వారి జీవిత గౌరవంతోనూ ఆటలాడుకొంటూ వారిని దారుణంగా దోపిడీ చేయటమన్నది మనదేశంలో నిరాటంకంగా సాగుతూ వుంది.

నిరుపేదల, కార్మికుల ప్రాణాలకు ఎటువంటి విలువాలేని దారుణమైన వ్యవస్థ మనదేశంలో సుస్థాపితమైంది. ఈ రోజున ఈ దేశంలో అన్నిటికన్నా కారుచౌకయినది కార్మికుల ప్రాణాలే! ఈ దుర్మార్గం యిక కొనసాగరాదు!

ఈ అమానుషమైన యీ దారుణ వ్యవస్థను, దాని దోపిడీ స్వభావాన్నీ గుర్తించి, దాన్ని అంతమొందించి చాల్పిందీ, అంతమొందించగలిగిందీ కార్మికవర్గమే! కార్మికవర్గ నాయకత్వన మాత్రమే యితర శ్రామిక వర్గాల తోడ్పాటుతో అది సాధ్యమవుతుంది!

ఇటువంటి ఘటనల సందర్భంలో కార్మికవర్గం తక్షణం స్పందించి, నిరసనాందోళనలు తెలియజేయ టానికి, భవిష్యత్తులో యిటువంటి దారుణ వ్యవస్థను అంతమొందించటానికి కార్మికవర్గం పూనుకొని, సంసిద్ధ పడటమన్నది తక్షణ అవుసరం.

○○○○○